

DZIENNIK USTAW

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ.

21 września

№ 92.

Rok 1923.

Treść: 718.	Ustawa z dnia 31 lipca 1923 r. o scalaniu gruntów	1050
719.	Ustawa z dnia 1 sierpnia 1923 r. w przedmiocie dokonywania zmian granic miejskich na obszarze b. Królestwa Galicji i Lodomerji wraz z Wielkim Księstwem Krakowskim . . .	1056
720.	Ustawa z dnia 8 sierpnia 1923 r. o przyznaniu kredytu 20 miliardów marek na pomoc rolną w r. 1923 dla reemigrantów we wschodnich województwach	1056
721.	Ustawa z dnia 11 sierpnia 1923 r. zmieniająca niektóre przepisy karne, obowiązujące w województwach: poznańskim i pomorskim oraz w górnośląskiej części województwa śląskiego. .	1057
722.	Ustawa z dnia 11 sierpnia 1923 r. w przedmiocie zmiany niektórych postanowień ustaw karnych, oraz przepisów karno-administracyjnych, skarbowych i dyscyplinarnych, obowiązujących w b. dzielnicy rosyjskiej	1059
723.	Ustawa z dnia 11 sierpnia 1923 r. o zmianie niektórych przepisów o postępowaniu sądowym w sprawach cywilnych w b. zaborze rosyjskim	1059
724.	Ustawa z dnia 11 sierpnia 1923 r. zmieniająca niektóre przepisy ustawy o ustroju sądownictwa i ustawy o postępowaniu w cywilnych sprawach spornych w województwach: poznańskim i pomorskim oraz w górnośląskiej części województwa śląskiego	1060
725.	Ustawa z dnia 16 sierpnia 1923 r. w przedmiocie zmian w ustawie z dnia 17 grudnia 1920 r. o przejęciu na własność Państwa ziemi w niektórych powiatach Rzeczypospolitej Polskiej. .	1061
726.	Ustawa z dnia 16 sierpnia 1923 r. o opiece społecznej	1062
727.	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 1923 r. w przedmiocie rozciągnięcia mocy obowiązującej ustaw i rozporządzeń normujących sprawy z zakresu statystyki administracyjnej na województwa: nowogrodzkie, poleskie i wołyńskie, powiaty: brasławski, dziśnieński, duniłowiczowski i wilejski, grodzieński i wołkowyski, oraz na gminy: białowieską, masiewską i suchopolską pow. bielskiego.	1064
728.	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 12 lipca 1923 r. zmieniające przepisy tymczasowe o kosztach sądowych	1065
729.	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 12 lipca 1923 r. w przedmiocie rozciągnięcia na obszar Ziemi Wileńskiej przepisów o kosztach sądowych obowiązujących w b. zaborze rosyjskim. .	1066
730.	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 1923 r. w przedmiocie rozciągnięcia na Spisz i Orawę obowiązujących ustaw i rozporządzeń, normujących prawnie sprawy związane ze statystyką.	1067
731.	Rozporządzenie Ministra Kolei Żelaznych z dnia 15 września 1923 r. o podwyższeniu taryfy osobowej na linjach towarzystwa akcyjnego wąskotorowych łódzkich elektrycznych kolei dojazdowych.	1067
732.	Rozporządzenie Ministra Kolei Żelaznych z dnia 15 września 1923 r. o podwyższeniu taryfy osobowej i bagażowej na kolei podjazdowej Piotrków—Sulejów.	1067
733.	Rozporządzenie Ministra Kolei Żelaznych z dnia 15 września 1923 r. o podwyższeniu taryfy osobowej i bagażowej na linjach towarzystwa akcyjnego budowy i eksploatacji dróg żelaznych dojazdowych w Królestwie Polskim.	1068

734. Rozporządzenie Ministra Kolei Żelaznych z dnia 15 września 1923 r. o podwyższeniu taryfy osobowej na liniach towarzystwa akcyjnego warszawskich dróg żelaznych dojazdowych . . .	1068
735. Rozporządzenie Ministrów Skarbu oraz Przemysłu i Handlu z dnia 15 września 1923 r. w przedmiocie mnożnika celnego normalnego i niższego	1068
Sprostowanie rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 24 sierpnia 1923 r. (Dz. U. R. P. № 87, poz. 683).	1068

718.

Na mocy art. 44 Konstytucji ogłaszam ustawę następującej treści:

U s t a w a

z dnia 31 lipca 1923 r.

o s c a l a n i u g r u n t ó w.**I. Przepisy ogólne.**

Art. 1. Grunty rozdrobione i rozmieszczone w szachownicę oraz grunty nadmiernie zwięzłe ulegają scaleniu (komasacji) przez przekształcenie w obszary, odpowiadające wymogom prawidłowego gospodarowania, drogą wymiany gruntów między właścicielami według przepisów niniejszej ustawy.

Za grunty rozdrobione i rozmieszczone w szachownicę uważać należy działki jednego właściciela, oddzielone od siebie działkami innych właścicieli.

Za grunty nadmiernie zwięzłe uważać należy z reguły działki, których długość przewyższa szerokość więcej niż 15 razy.

Art. 2. Wyłączone są od scalenia bezwzględnie:

- a) lasy, objęte planem gospodarstwa leśnego, o ile nie zachodzi potrzeba wyprostowania granic lub wyłączenia obcych gruntów z lasu;
- b) grunty, na których są otwarte kamieniołomy i kopalnie minerałów użytecznych, jak: żwiru, gliny, marglu, piasku, gipsu, wapienia, łupku i t. p., o ile są one w eksploatacji, lub gdy ich eksploatacja została zaniechana jedynie czasowo;
- c) grunty, objęte zakładami górnictwami i hutnictwami;
- d) grunty, objęte nadaniami górnictwami i polami naftowymi, grunty te, o ile na nich robót górnictw nie rozpoczęto, mogą być podane scaleniu jedynie za zgodą właściciela uprawnień górnictw;
- e) grunty, na których znajdują się zabytki historyczne i architektoniczne, osobliwości przyrody, grobowce rodzinne i t. p.

Art. 3. Wyłączeniu od scalenia w trybie niniejszej ustawy ulegają również, o ile właściciel nie wyrazi swej zgody na scalenie:

- a) ziemia pod budynkami i podwórzami;
- b) grunty, objęte zakładami przemysłowymi;
- c) grunty, położone w obrębie miast i miasteczek (osad), które ze względu na swe położenie uważane być winny za place budowlane;
- d) grunty, potrzebne do właściwego użytkowania, znajdujących się na nich źródeł mineralnych,

oraz grunty pod wodami stojącymi, które służą do hodowli ryb lub do celów przemysłowych, jeżeli zmiana lub zniesienie sposobu użytkowania tych gruntów spowodowałoby szkodę dla właściciela;

- e) ogrody i sady, prowadzone zawodowo, oraz parki i zwierzyńce;
- f) pokłady torfu i grunty torfowe, racjonalnie eksploatowane, względnie wzorowo zagospodarowane;
- g) grunty, otoczone murem;
- h) winnice, oraz chmielniki o obszarze nie mniejszym od $\frac{1}{4}$ ha.

Art. 4. Mogą być wyłączone od scalenia grunty, które w porównaniu z danymi gruntami obszaru scalenia narażone są wskutek swego położenia na znacznie większe niebezpieczeństwo uszkodzenia przez zasypanie, usuwanie, obrywanie się brzegów i niszczące wylewy.

Art. 5. Grunty, podpadające pod art. 1 niniejszej ustawy, objęte jednym postępowaniem scaleniowym, tworzą obszar scalenia, który w zasadzie winien się mieścić w obrębie najniższej jednostki administracyjnej (wsi, gminy katastralnej i miasta), obejmując bądź cały jej obszar, bądź też jego część.

W razie potrzeby, wywołanej przez warunki topograficzne i gospodarcze, obszar scalenia może obejmować kilka jednostek administracyjnych lub ich części.

Art. 6. Każdy z uczestników scalenia otrzymuje z obszaru scalenia zamian za dotychczas posiadane działki odpowiadającą ich wartości nową działkę gruntu o typie zbliżonym, w miarę możliwości, do typu poprzednio posiadanego kompleksu działek.

Dopłaty pieniężne dla wyrównania różnic wartości działek, dotychczas posiadanych, a otrzymanych przy scaleniu, stosować można tylko wyjątkowo w wysokości nieprzekraczającej 3% przyjętego przy scaleniu szacunku gruntów, posiadanych przed scaleniem, a mianowicie w tych wypadkach, gdy wydzielenie ściśle wymierzonego równoważnika na gruncie jest technicznie niemożliwe, lub gospodarczo niepożądane.

Wysokość dopłat pieniężnych określać należy w każdym poszczególnym wypadku na zasadzie różnicy pomiędzy rzeczywistą wartością gruntów, posiadanych przed scaleniem, a wartością gruntów, otrzymanych przy scalaniu. Za podstawę do określenia tych wartości służyć winien szacunek gruntów, dokonany przy scalaniu z uwzględnieniem wartości waluty w dniu wypłaty.

Art. 7. Przy scalaniu gruntów należy jednocześnie przeprowadzić z urzędu:

- a) likwidację wszelkich służebności;
- b) podział wspólnot gruntowych lub, o ile ze względów gospodarczych lub topograficznych podział ich pomiędzy współwłaścicieli jest niepożądany — uregulowanie ich użytkowania;
- c) wyprostowanie granic poszczególnych jednostek administracyjnych lub ich części;
- d) wydzielenie gruntów na cele miejscowej użyteczności publicznej;
- e) melioracje scalanych gruntów niezbędne do ich racjonalnego zagospodarowania;
- f) regulację dróg, dojazdów przez doprowadzenie ich do stanu zwykłej używalności;
- g) parcelację prywatnych majątków w granicach ustawy o reformie rolnej, jeżeli tego wymagają potrzeby gospodarcze scalanych gruntów;
- h) ustalenie ogólnego planu rozbudowania tworzącej się na podstawie scalania jednostki administracyjnej.

Art. 8. Służebności, które wobec scalenia gruntów stały się zbędne (służebności przejazdu, przechodu, spuszczenia i czerpania wody, przegonu i t. p.), zostają przy scaleniu zniesione.

Art. 9. Wdrożenie i przeprowadzenie scalenia gruntów oraz wydanie orzeczenia, zatwierdzającego scalenie, należy do urzędów ziemskich. Prawomocne orzeczenie urzędów ziemskich w postępowaniu scaleniowym, jako też zatwierdzone przez te urzędy ugody, mają moc prawną orzeczeń i ugód sądowych, względnie administracyjnych, o ile chodzi o sprawy administracyjne. Wykonanie tych orzeczeń, względnie ugód, należy do właściwych władz.

Uzgodnienie dokumentów katastralnych z wynikami scalenia należy do władz katastralnych.

Art. 10. Techniczne przeprowadzenie scalenia mogą urzędy ziemskie powierzać osobom prywatnym fizycznym lub prawnym, posiadającym prawnie uznane uzdolnienia fachowe.

Upoważnień do zawodowego wykonywania scalenia gruntów udziela Prezes Głównego Urzędu Ziemskiego.

Art. 11. Czynności nadzorcze przy scaleniu gruntów wykonywają urzędy ziemskie bezpłatnie; natomiast za techniczne wykonanie scalenia oraz czynności, przewidziane w art. 7 ustawy niniejszej, urzędy ziemskie pobierać będą opłaty, których wysokość i sposób pobierania określi rozporządzenie wykonawcze.

W wypadkach, gdy interesowani nie mogą uiścić powyższych opłat, co winno być stwierdzone przez urzędy gminne i potwierdzone przez właściwe starostwa, opłaty te mogą być przez urzędy ziemskie zakredytowane w całości lub części najdłużej na przeciąg lat pięciu od daty zamknięcia postępowania scaleniowego. Udzielony kredyt zostanie przeliczony na złote polskie według kursu w chwili udzielenia kredytu. Od kredytowanych sum pobierany będzie procent w stosunku 4 od 100 rocznie.

W wypadkach wyjątkowych, określonych w przepisach wykonawczych, na wniosek okręgowego urzędu

ziemskiego Prezes Głównego Urzędu Ziemskiego może zwolnić wszystkich uczestników scalenia lub niektórych z nich od ponoszenia powyższych opłat w całości lub w części.

Grunty osad, powstałych w wyniku scalenia, są wolne od państwowego podatku gruntowego na przeciąg lat dwóch od daty zatwierdzenia projektu scalenia przez urzędy ziemskie.

Art. 12. Wymienione w art. 10 i 11 koszty przeprowadzenia scalenia gruntów ponoszą wszyscy uczestnicy scalenia w stosunku do obszaru ich gruntów, podlegających scaleniu.

Przy pracach, podejmowanych na miejscu w związku ze scalaniem gruntów, uczestnicy scalenia obowiązani są na każde żądanie urzędów ziemskich do świadczeń w naturze, które bliżej zostaną określone w rozporządzeniu wykonawczym.

Do uczestników scalenia, uchylających się od udziału w rzeczonych świadczeniach, stosuje się przymus w drodze administracyjnej.

Art. 13. Uczestnicy scalenia, którzy zobowiążą się w terminie, określonym przez urzędy ziemskie, do przeniesienia budowli na scalone działki lub też do przeprowadzenia wskazanych przez te urzędy melioracji rolnych, są uprawnieni w razie potrzeby do korzystania z państwowej pomocy kredytowej w wysokości, nieprzekraczającej połowy wartości scalonych gruntów.

Źródła kredytowe, niezbędne na pokrycie potrzeb, wypływających z postanowień niniejszego artykułu, zabezpieczy Minister Skarbu w porozumieniu z Prezesem Głównego Urzędu Ziemskiego.

Warunki zabezpieczenia udzielonego kredytu, oraz termin, wysokość oprocentowania i sposób spłaty, określone zostaną w rozporządzeniu wykonawczym, wydanym przez Prezesa Głównego Urzędu Ziemskiego w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

II. Wdrożenie postępowania scaleniowego.

Art. 14. Wdrożenie postępowania scaleniowego w urzędach ziemskich następuje:

- a) na wniosek właścicieli, względnie posiadaczy, mających łącznie co najmniej 25 hektarów, podpadających pod art. 1 niniejszej ustawy, położonych w obrębie jednej jednostki administracyjnej, w jednostkach zaś administracyjnych o obszarze mniejszym od 200 hektarów — na wniosek właścicieli, względnie posiadaczy, przynajmniej $\frac{1}{10}$ tego obszaru;
- b) na wniosek właściciela dóbr ziemskich (obszaru dworskiego), którego grunty o powierzchni co najmniej 25 hektarów są rozdrobnione i rozmieszczone naprzemian z gruntami drobnych rolników;
- c) z urzędu: w razie zachodzących konieczności gospodarczych, stwierdzonych przy przeprowadzeniu regulacji rolnych, jako to: przy likwidacji służebności, podziale wspólnot gruntowych i t. p.; przy parcelacji sąsiadujących ze wsią dóbr ziemskich (obszaru dworskiego), o ile przy tej parcelacji mogą być wzmocnione gospodarstwa karłowate i małorolne; przy scaleniu, wdrożonym w myśl punktu a)

i d), jeżeli zachodzi potrzeba rozszerzenia obszaru scalenia w celu włączenia do tego obszaru gruntów sąsiednich lub wyprostowania granic jednostek administracyjnych lub ich części; przy melioracjach rolnych (drenowaniu, osuszaniu lub nawodnianiu), wreszcie w razie zniszczenia wsi w całości lub w części przez wypadki żywiołowe lub działania wojenne.

Art. 15. Wnioski (art. 14 p. a) i b) o wdrożenie postępowania należy złożyć do powiatowego urzędu ziemskiego, który po zbadaniu na miejscu faktycznego stanu rzeczy i zgodności wniosku z postanowieniami ustawy niniejszej oraz po zasięgnięciu opinii powiatowej komisji ziemskiej, a w razie potrzeby innych właściwych władz — zaprojektuje obszar scalenia, który ze względów gospodarczych i topograficznych należy poddać jednemu postępowaniu.

Art. 16. Wniosek, zbadany zgodnie z postanowieniami art. 15 przez powiatowy urząd ziemski, rozpatruje okręgowa komisja ziemska, która na posiedzeniu jawnym albo zatwierdza go i ustala szczegółowo obszar scalenia, przyczem, o ile grunty scalone stanowią przedmiot ksiąg gruntowych (hipotecznych), wyszczególnia ich oznaczenie hipoteczne, albo wniosek odrzuca.

Od orzeczenia okręgowej komisji ziemskiej przysługuje interesowanym prawo odwołania się do Głównej Komisji Ziemskiej w terminie i w trybie, przewidzianym ustawą z 6 lipca 1920 r. o organizacji urzędów ziemskich (Dz. U. R. P. № 70, poz. 461).

Art. 17. Uprawomocnione orzeczenie okręgowej komisji ziemskiej będzie doręczone stronom i podane do publicznej wiadomości.

Sąd (wydział hipoteczny) na wniosek okręgowego urzędu ziemskiego wpisuje do księgi gruntowej (hipotecznej) ostrzeżenie (adnotację) o wdrożeniu postępowania scaleniowego, które skutkuje, iż wszelkie późniejsze zmiany stanu hipotecznego, tak co do własności, jak i obciążeń pozostaną bez wpływu na przebieg postępowania, zaś w stosunku do wydzielonych przy scalaniu gruntów zachowują moc o tyle, o ile się nie sprzeciwiają postanowieniom niniejszej ustawy. Ostrzeżenie to poza tem ma ten skutek, że zbywanie części gospodarstwa, objętego obszarem scalenia, nie jest dopuszczalne bez zgody urzędów ziemskich.

W stosunku do gruntów, nie będących przedmiotem ksiąg gruntowych (hipotecznych), prezes sądu okręgowego, w którego obrębie leżą te grunty, na wniosek okręgowego urzędu ziemskiego wyda właściwemu sędziemu pokoju i notariuszom okręgu zakaz zatwierdzania, względnie sporządzania aktów notarialnych co do częściowej zmiany własności gruntów, objętych postępowaniem scaleniowym, bez zgody właściwego urzędu ziemskiego.

III. Postępowanie scaleniowe.

Art. 18. Na mocy prawomocnego orzeczenia okręgowej komisji ziemskiej i polecenia okręgowego urzędu ziemskiego komisarz ziemski zarządza dla każdej najniższej jednostki administracyjnej oddzielnie wybory rad uczestników scalenia, a właściciele

dóbr ziemskich (obszaru dworskiego) wzywa do wyznaczenia swego przedstawiciela.

Radę uczestników scalenia stanowią pełnomocnicy, wybrani w liczbie od 3 do 7 osób przez zebranie, zwołane oddzielnie dla każdej najniższej jednostki administracyjnej (wsi, gminy katastralnej i miasta), wchodzącej do obszaru scalenia.

Zebranie uczestników scalenia wybiera jednocześnie zastępców pełnomocników w tej samej liczbie.

Art. 19. Zebrania uczestników scalenia zwołuje i na nich przewodniczy naczelnik gminy, względnie sołtys wsi.

Do prawomocności uchwał zebrań uczestników scalenia potrzebna jest obecność przynajmniej $\frac{1}{2}$ osób, uprawnionych do głosowania na tych zebraniach. Uchwały zapadają zwykłą większością głosów.

Do głosowania na zebraniach uczestników scalenia uprawnieni są właściciele, względnie posiadacze gruntów, podpadających pod art. 1 niniejszej ustawy i położonych w obrębie danej jednostki administracyjnej (wsi, gminy katastralnej i miasta), a objętych obszarem scalenia.

Współwłaściciele gruntu reprezentuje jeden z ich grona, obrany przez pozostałych, a jeżeli zgoda w tej mierze nie nastąpi — najstarszy wiekiem ze współwłaścicieli, niewłasnowolnych — ich prawni zastępcy, zaginionych — kuratorowie, wyznaczeni przez sąd, nieobecnych — ich pełnomocnicy, których umocowanie nastąpić może również przed komisarzem ziemskim, w braku zaś pełnomocników — osoby, specjalnie do zastępstwa w postępowaniu scaleniowym przez sąd na wniosek komisarza ziemskiego wyznaczone.

W razie sporu o własność lub posiadanie gruntów za uprawnionego do głosowania należy uznać ostatniego posiadacza gruntu.

Art. 20. W razie niedokonania w terminie czternastodniowym, wyznaczonym przez komisarza ziemskiego, wyboru członków rady uczestników i ich zastępców, okręgowy urząd ziemski wyznacza ich z urzędu na wniosek komisarza ziemskiego.

W razie stwierdzenia, że działalność bądź poszczególnych członków, bądź całej rady uczestników scalenia jest nieodpowiednia dla celów, określonych niniejszą ustawą, okręgowy urząd ziemski może usunąć na wniosek komisarza ziemskiego tak poszczególnych członków rady, w których miejsce wejdą ich zastępcy, jak również rozwiązać całą radę. W tym ostatnim wypadku okręgowy urząd ziemski albo zarządzi nowe wybory, albo wyznaczy z urzędu nowych członków rady uczestników scalenia i ich zastępców z pośród uczestników scalenia.

Art. 21. Rada uczestników scalenia jest organem, współdziałającym w imieniu uczestników scalenia we wszystkich sprawach, wyłaniających się przy scaleniu.

W szczególności rada uczestników scalenia:

- ustala zasady podziału wspólnot gruntowych, względnie ich użytkowania, oraz określa ich obszar, wyłączony na cele miejscowej użyteczności ogólnej;
- dokonywa wyboru rzeczoznawców do oznaczania różnej jakości scalanych gruntów i ich oszacowania;

- c) zastępuje zespół uczestników scalenia przed urzędami i sądami we wszystkich sprawach, wyłaniających się przy scaleniu, z wyjątkiem spraw, przewidzianych w art. 28 i 33 niniejszej ustawy;
- d) zawiera umowy z przedsiębiorcami w przedmiocie wykonania prac, dotyczących scalenia jako to: prac pomiarowych, meljoracyjnych i t. p.;
- e) załatwia wszelkie sprawy o charakterze administracyjno-gospodarczym.

Art. 22. Zebrania rady uczestników scalenia zwołuje komisarz ziemski, względnie jego zastępca. Postanowienia rady zapadają zwykłą większością głosów bez względu na liczbę członków obecnych na posiedzeniu. Przewodniczy na posiedzeniach członkowie rady, obrany przez samą radę, a jeżeli zgoda co do wyboru przewodniczącego nie nastąpi — najstarszy wiekiem z członków.

Komisarz ziemski, lub jego zastępca, oraz geometra, prowadzący roboty pomiarowe, biorą udział w posiedzeniach rady z głosem doradczym.

Art. 23. Członkowie rady uczestników obowiązani są do brania udziału we wszystkich zebraniach, zwoływanych przez komisarza ziemskiego, pod rygorem grzywny do 10 zł. pol. za nieusprawiedliwioną nieobecność na zebraniach, nakładanej przez komisarza, a ściąganej w drodze administracyjnej.

Art. 24. Jeżeli obszar scalenia obejmuje kilka jednostek administracyjnych (art. 5), komisarz ziemski w celu omówienia spraw, dotyczących całego obszaru scalenia, zwołuje zebranie delegatów rad uczestników — po dwóch do każdej rady z zastrzeżeniem, że każda rada ma na tem zebraniu tylko jeden głos rozstrzygający.

Oprócz tego w skład zebrania delegatów rad wchodzi przedstawiciele dóbr ziemskich (obszarów dworskich) — po jednym od każdego obszaru — o ile są one włączone do obszaru scalenia.

Art. 25. Przed przystąpieniem do opracowania projektu scalenia komisarz ziemski:

- a) ustala wspólnie z radą uczestników, które grunty zostają od scalenia wyłączone (art. 2, 3, 4);
- b) stwierdza na zwołanym w tym celu zebraniu uczestników scalenia obecny stan starego posiadania i stan służebności gruntowych, opierając się na fakcie posiadania w naturze każdego uczestnika scalenia; uchwałą zebrania uczestników scalenia, powziętą większością $\frac{2}{3}$ uprawnionych do głosowania, może być zaniechane stwierdzenie stanu posiadania na gruncie, o ile obszar w dokumentach jest ściśle określony; powyższe ustalenie stanu starego posiadania może być zaskarżone do okręgowej komisji ziemskiej, jednakże nie później niż w dwutygodniowym terminie po powyższym zebraniu uczestników scalenia; orzeczenia okręgowej komisji ziemskiej w tym przedmiocie są ostateczne;
- c) przeprowadza oznaczenie różnej jakości gruntów, podlegających scaleniu, i ich oszacowanie przez komisję szacunkową, określoną w art. 26;

- d) ustala wnioski poszczególnych uczestników scalenia;
- e) projektuje wspólnie z radą uczestników scalenia najwłaściwszy kierunek drogi, względnie dróg, do których będą przylegać nowo wydzielone działki i przy których leżeć będą osady;
- f) ustala potrzebę przeprowadzenia meljoracji.

W miejscowościach, gdzie jest tak zwany „uczastkowy” stan posiadania, „uczastki” te należy traktować jako równowarte między sobą i szacowanie dotychczasowej wartości poszczególnych „uczastków” nastąpi jedynie na żądanie $\frac{2}{3}$ komasujących się.

Art. 26. W skład komisji szacunkowej (p. c. art. 25) wchodzi:

- a) komisarz ziemski lub jego zastępca, specjalnie w tym celu delegowany przez okręgowy urząd ziemski — jako przewodniczący;
- b) geometra, prowadzący roboty pomiarowe, związane ze scaleniem gruntów;
- c) rzeczoznawcy w liczbie najmniej trzech z pośród osób postronnych, w przeprowadzeniu scalenia niezainteresowanych, a znających miejscowe stosunki.

Przy wszelkich czynnościach komisji mogą być obecni z głosem doradczym:

- a) członkowie rady uczestników scalenia;
- b) delegaci innych rad uczestników z tegoż obszaru scalenia — po dwóch od każdej rady, o ile obszar scalenia obejmuje więcej niż jedną jednostkę administracyjną;
- c) przedstawiciele scalanych dóbr ziemskich (obszarów dworskich) — po jednym od każdego obszaru.

Wynik prac komisji szacunkowej winien być uwidoczniiony w protokole oraz na planie dołączonym do akt sprawy.

Art. 27. Na podstawie stwierdzonego rzeczywistego stanu posiadania, klasyfikacji i oszacowania gruntów oraz regulacji praw, przynależnych gruntom scalanym, następuje opracowanie projektu scalenia.

Projekt scalenia winien obejmować:

- a) sporządzone w formie wykazów ustalenie dotychczasowego stanu posiadania z wymienieniem gruntu i służebności gruntowych i wyszczególnienie wydzielonych wzamian gruntów oraz podlegających likwidacji służebności;
- b) wyszczególnienie warunków objęcia w posiadanie scalonych gruntów, jako to: dopłat pieniężnych (art. 6), przeniesienie zabudowań, utrzymanie urządzeń meljoracyjnych i t. p.;
- c) sporządzone według przepisów obowiązujących dowody pomiarowe dawnego i nowego stanu posiadania.

Art. 28. Projekt scalenia, sporządzony z możliwym uwzględnieniem potrzeb i życzeń wszystkich uczestników scalenia, zostaje prowizorycznie wyznaczony na gruncie.

Po wyznaczeniu projektu na gruncie komisarz ziemski zwołuje zebranie ogólne wszystkich uczestników scalenia, zawiadamiając ich o tem przynajmniej na 14 dni przed terminem zebrania. W we-

zwaniach należy wskazać skutki niestawiennictwa (art. 29).

Na zebraniu tem po wyjaśnieniach, udzielonych przez komisarza ziemskiego, zostaje ustalona opinia uczestników scalenia o projekcie i omówione zostają wszystkie sprawy, połączone z objęciem nowych gospodarstw.

Zebraniu przewodniczy komisarz ziemski, względnie jego zastępca; nadto bierze w niem udział geometra, prowadzący roboty pomiarowe.

Art. 29. Do uczestniczenia w zebraniu (art. 28) są uprawnieni właściciele lub posiadacze scalanych gruntów, względnie ich zastępcy (art. 19).

Każdy z uczestników składa oświadczenie, czy projekt przyjmuje, czy też odrzuca. Oświadczenie o odrzuceniu projektu winno być uzasadnione.

Wszystkie oświadczenia winny być wpisane do protokołu.

Uczestnicy scalenia nieobecni, mimo otrzymanego zawiadomienia o terminie zebrania, uważani będą za zgadzających się na przyjęcie przeznaczonych dla nich nowych działek.

Zebranie ogólne jest ważne bez względu na liczbę obecnych.

Art. 30. Protokół zebrania ogólnego należy niezwłocznie przesłać wraz z aktami sprawy do okręgowego urzędu ziemskiego w celu wniesienia sprawy na jawne posiedzenie okręgowej komisji ziemskiej, która, biorąc między innymi pod uwagę opinię zebrania ogólnego (art. 28 i 29) oraz liczbę uczestników, wypowiadających się za przyjęciem projektu scalenia, zatwierdza projekt, wprowadza w nim zmiany, albo go odrzuca.

Orzeczenia okręgowej komisji ziemskiej podlegają zaskarżeniu w trybie, ustanowionym ustawą z dnia 6 lipca 1920 r. o organizacji urzędów ziemskich (Dz. U. R. P. № 70 poz. 461).

Art. 31. Po uprawomocnieniu się orzeczenia okręgowej komisji ziemskiej, zatwierdzającego projekt scalenia, okręgowy urząd ziemski ogłasza zamknięcie postępowania, przyczem przeprowadza z urzędu:

- a) utrwalenie granic na podstawie zatwierzonego projektu scalenia oraz wprowadzenie uczestników w posiadanie wydzielonych im gruntów;
- b) wykończenie planu, zgodnie z obowiązującymi przepisami;
- c) sprostowanie wpisów w tabelach likwidacyjnych lub w aktach nadawczych, oraz przesłanie właściwemu sądowi wniosku o uskutecznienie czynności, przewidzianych w art. 8, 34, 39 niniejszej ustawy, oraz o skreślenie ostrzeżenia (adnotacji) o wdrożeniu postępowania scaleniowego (art. 17); do wniosku dołączony będzie odpis orzeczenia okręgowej komisji ziemskiej, zatwierdzającego scalenie, wraz z odrysem zatwierzonego planu scalenia;
- d) rozwiązanie rad uczestników scalenia.

Art. 32. Odpisy orzeczenia okręgowej komisji ziemskiej oraz odrisy planu, tak w całości, jako też w częściowych wyciągach — wydawać należy uczestnikom scalenia na ich żądanie za opłatą, ustaloną

w rozporządzeniu Prezesa Głównego Urzędu Ziemskiego.

Art. 33. Rozpoczęte postępowanie scalenia gruntów może być zaniechane jedynie na skutek orzeczenia okręgowej komisji ziemskiej, spowodowanego uchwałą $\frac{3}{4}$ liczby uczestników scalenia, o ile względy gospodarcze na to pozwolą.

W tym wypadku poniesione przez uczestników w toku postępowania koszty scalenia obciążają wyłącznie tych uczestników, którzy spowodowali zaniechanie postępowania. Orzeczenie o zaniechaniu należy przedstawić właściwemu sądowi z wnioskiem o wykreślenie na jego podstawie w księgach hipotecznych ostrzeżenia (adnotacji) o wdrożeniu postępowania (art. 17).

IV. Prawa osób trzecich.

Art. 34. Wszelkie prawa osób trzecich, ciążyące na dawnych działkach, jak to: służebności osobiste, prawa użytkowania, używania, zastawu, najmu, dzierżawy, wszelkie długi i zobowiązania hipoteczne i t. p., nie stanowiące przeszkody do przeprowadzenia scalenia, przechodzą na działki nowo wydzielone przy scaleniu (art. 6) i nie ulegają przy scaleniu żadnym uszczupleniom.

Art. 35. Postępowanie egzekucyjne w razie przymusowej sprzedaży gruntów, należących do obszaru scalenia, nie ma wpływu na postępowanie scaleniowe, może być wdrożone podczas tego postępowania i nie przerywa swego biegu.

Przedmiot postępowania egzekucyjnego (licytacyjnego) stanowią aż do chwili uprawomocnienia się orzeczenia okręgowej komisji ziemskiej, zatwierdzającego projekt scalenia, grunty, posiadane przed scaleniem.

O ile sprzedaż przymusowa zostanie dokonana przed uprawomocnieniem się orzeczenia okręgowej komisji ziemskiej w przedmiocie scalenia, nowonabywca wstępuje we wszystkie prawa dotychczasowego właściciela gruntów, które obejmuje w tym stanie, w jakim je nabył na licytacji.

W razie uprawomocnienia się orzeczenia okręgowej komisji ziemskiej w przedmiocie scalenia przed dokonaniem sprzedaży przymusowej, przedmiotem sprzedaży będą działki, wydzielone przy scaleniu, a ustanowione w tem orzeczeniu dopłaty do gruntów, otrzymywanych przez uczestników przy scaleniu (art. 6), podlegających przymusowej sprzedaży, mają być składane na rzecz masy egzekucyjnej do depozytu sądu. W razie niezłożenia tych opłat do depozytu sądu — sąd na żądanie osób uprawnionych ściąga je przymusowo na podstawie powyższego orzeczenia.

Art. 36. Postępowanie dobrowolnego przetargu (licytacji) gruntów, należących do obszaru scalenia, nie może być wdrożone podczas postępowania scaleniowego, zaś toczące się w chwili wdrożenia postępowania scaleniowego może być przez sąd wstrzymane na żądanie któregokolwiek z uczestników postępowania licytacyjnego na czas, aż do uprawomocnienia się orzeczenia okręgowej komisji ziemskiej w przedmiocie scalenia.

Art. 37. Postępowanie sądowe o zniesienie współwłasności przez podział w naturze oraz o wy-

znaczenie drogi koniecznej (o przyznanie prawa przechodu), o ile tyczy się gruntów, będących przedmiotem scalenia, nie może być wszczęte, aż do chwili uprawomocnienia się orzeczenia okręgowej komisji ziemskiej w przedmiocie scalenia.

W razie, jeżeli takie postępowanie wszczęto przed wdrożeniem postępowania scalenia gruntów, właściwy sąd wstrzymuje je i zawiadamia o tem komisarza ziemskiego, który winien załatwić sprawy, będące ich przedmiotem.

Wyjątek stanowi przymusowe ustanowienie służebności przeprowadzenia rurociągów do prowadzenia ropy, gazu, wody lub kanalizacji, względnie przewodów elektrycznych oraz meljoracji rolnych. Ustanowienie tych służebności następuje niezależnie od postępowania scaleniowego i musi być uwzględnione przy scalaniu, a ustalone za te służebności odszkodowania winny być przyznane osobom, których grunty według orzeczenia, zatwierdzającego projekt scalenia, będą obciążone temi służebnościami.

Art. 38. Wszelkie toczące się w sądach spory o własność i posiadanie gruntów, będących przedmiotem scalenia, nie ulegają wstrzymaniu wskutek wdrożenia postępowania scaleniowego. O stanie sporów, dotyczących gruntów scalanych, sądy zawiadamiają z urzędu komisarza ziemskiego, który winien dążyć do załatwienia tych sporów w drodze ugody stron i jest uprawniony zwracać się do sądów o dalsze wyjaśnienia o stanie sporów. Ugoda, zawarta wobec komisarza ziemskiego i zatwierdzona przez okręgową komisję ziemską, ma moc prawną ugody, zawartej wobec sądów. O ile ugoda między stronami, wiodącemi spór w sądzie, nie dojdzie do skutku, komisarz ziemski ma dążyć w miarę możliwości do takiego rozmieszczenia spornych gruntów w projekcie scalenia, aby wynik sporu nie sprzeciwiał się celom scalenia.

V. Sprostowanie wpisów w księgach gruntowych (hipotecznycy).

Art. 39. Nowy stan własności scalonych gruntów, które były przedmiotem ksiąg gruntowych (hipotecznycy), będzie na wniosek okręgowego urzędu ziemskiego wpisany na zasadzie prawomocnego orzeczenia, zatwierdzającego scalenie, do ksiąg gruntowych (hipotecznycy).

Wpisy te oraz sprostowanie dawniejszych wpisów w księgach gruntowych (hipotecznycy) przeprowadzają:

- 1) sądy w b. zaborze austriackim—według przepisów §§ 91—94 rozporządzenia ministerjalnego z dnia 21 maja 1916 r. (aust. Dz. Ust. № 148) z tą zmianą, że czynności wymienionego w tem rozporządzeniu komisarza miejscowego pełni komisarz ziemski, czynności komisji krajowej i ministerjalnej—okręgowa komisja ziemska i że zamiast odnośnych przepisów tego rozporządzenia stosowane będą przepisy art. 9 i 17 niniejszej ustawy;
- 2) sądy w b. zaborze pruskim—według obowiązujących przepisów ordynacji ksiąg gruntowych dla Rzeszy niemieckiej oraz ustawy, wprowadzającej ordynację ksiąg gruntowych, jako też wydanych na ich podstawie rozpo-

ządzeń, lecz bez obowiązku uzyskania zezwolenia właścicieli gruntów na sprostowanie wpisów w księgach gruntowych i z zastosowaniem przepisów art. 9 i 17 niniejszej ustawy;

- 3) wydziały hipoteczne sądów w b. zaborze rosyjskim przez wpisanie w dziale I wykazów hipotecznycy, obejmujących grunty, poddane scaleniu — gruntów, przy scaleniu wyznaczonych na miejsce działek ziemi, dotychczas wykazami objętych, tudzież przez wykreślenie z ksiąg hipotecznycy tych służebności i praw osób trzecich, które zostały zniesione.

Art. 40. Grunty, które dotychczas nie miały urządzonej hipoteki, będą na wniosek okręgowego urzędu ziemskiego nie później, jak po upływie trzech miesięcy od dnia uprawomocnienia się orzeczenia, zatwierdzającego scalenie, wywołane we właściwym wydziale hipotecznym powiatowym do regulacji pierwiastkowej, a to na zasadzie instrukcji hipotecznej b. Komisji Sprawiedliwości z dnia 22 grudnia 1825 r.

Obwieszczenie, przewidziane w art. 15 instrukcji hipotecznej z r. 1825, umieszczone będzie bezpłatnie w urzędowym lub samorządowym organie danego powiatu, względnie województwa, o ile zaś taki nie istnieje—w Monitorze Polskim.

Niezależnie od tego o wywołaniu nieruchomości do regulacji pierwiastkowej sołtys ogłosi na zebraniu gromadzkim jednostki lub jednostek administracyjnych, objętych obszarem scalenia (art. 5).

O ile w przeciągu trzech miesięcy od upływu terminu trzymiesięcznego od pierwiastkowej regulacji hipotecznej, przepisanej art. 13 instrukcji hipotecznej z r. 1825, osoby interesowane nie zaprojektują zamknięcia regulacji hipotecznej, czynność tę na koszt tychże osób interesowanych wykona okręgowy urząd ziemski, który w tym względzie opierać się będzie przedewszystkiem na dokumentach, złożonych w toku postępowania scaleniowego.

Art. 41. O dokonaniem sprostowaniu wpisów w księgach gruntowych sądy zawiadomią właścicieli gruntów oraz osoby trzecie, na rzecz których są zhipotekowane prawa i wierzytelności.

Wierzyciele hipoteczni mogą żądać natychmiastowego zaspokojenia swych roszczeń z sum, przyznanych właścicielowi z tytułu ustalonej orzeczeniem okręgowej komisji ziemskiej dopłaty do nowo wydzielonych gruntów.

Zadanie to zgłosić należy w ciągu dni 14 od dnia doręczenia zawiadomienia o sprostowaniu wpisu (art. 39) do tego sądu, który jest właściwy do przeprowadzenia przymusowej sprzedaży danego gruntu. O przyznaniu wierzycielom sum dopłaty do nowo wydzielonych gruntów orzekają sądy przy odpowiednim zastosowaniu przepisów, dotyczących podziału licytacyjnej ceny kupna.

Art. 42. Wszystkie dokumenty i umowy, sporządzone w toku postępowania scalenia gruntów przez urzędy ziemskie, lub przed temi urzędami, oraz wszelkie wnioski i wpisy hipoteczne, dokonane w toku postępowania scaleniowego, względnie na jego podstawie, są wolne od opłat skarbowych i samorządowych.

Opłaty pisarzy hipotecznych, związane ze scaleniem na terenie b. zaboru rosyjskiego, będą pokrywane z funduszków państwowych.

VI. Przepisy przejściowe.

Art. 43. Z chwilą wejścia w życie niniejszej ustawy tracą moc prawną przepisy wszelkich ustaw w przedmiotach, unormowanych niniejszą ustawą.

Art. 44. Postanowienia niniejszej ustawy mają zastosowanie do postępowań scaleniowych, wszczętych i nieukończonych przed wejściem w życie niniejszej ustawy, z wyjątkiem tych postępowań w b. Królestwie Polskiem, w których zapadły już decyzje przedstanowcze okręgowych komisji ziemskich, oraz wszystkich postępowań, wszczętych w b. dzielnicy pruskiej, które mają być ukończone według przepisów obowiązujących dotychczas.

Art. 45. Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Prezesowi Głównego Urzędu Ziemskiego i Ministrowi Sprawiedliwości.

Art. 46. Ustawa niniejsza zyskuje moc obowiązującą od dnia ogłoszenia na całym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, z wyjątkiem województwa śląskiego.

Prezydent Rzeczypospolitej: *S. Wojciechowski*

Prezes Rady Ministrów: *Witos*

Minister Reform Rolnych: *Osiecki*

Minister Sprawiedliwości: *St. Nowodworski*

719.

Na mocy art. 44 Konstytucji ogłaszam ustawę następującej treści:

U s t a w a

z dnia 1 sierpnia 1923 r.

w przedmiocie dokonywania zmian granic miejskich na obszarze b. Królestwa Galicji i Lodomerji wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Art. 1. Rada Ministrów władna jest dokonywać na obszarze b. Królestwa Galicji i Lodomerji wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem zmian granic gmin miejskich, podlegających postanowieniom galicyjskich krajowych ustaw gminnych z dnia 13 marca 1889 r. (Dz. Ust. Kraj. № 24) oraz z dnia 3 lipca 1896 r. (Dz. Ust. Kraj. № 51) i statutu m. Lwowa z 14 października 1870 r. (Dz. Ust. Kraj. № 79) i statutu m. Krakowa z 1 kwietnia 1866 r. (Dz. Ust. Kraj. № 7) w tych wszystkich wypadkach, gdy zmiana taka nie może być dokonana w trybie, przepisany w ust. 1 § 100 zacytowanej ustawy z dnia 13 marca 1889 r. względnie ust. 1 § 96 zacytowanej ustawy z dnia 3 lipca 1896 r., względnie art. 2 statutu m. Lwowa i art. 3 statutu m. Krakowa.

Art. 2. Zmiany powyższe mogą być dokonywane przez przyłączenie gmin podmiejskich lub ich części, graniczących bezpośrednio z miastami, o cha-

rakterze przeważnie miejskim, względnie gospodarczo ściśle z miastami związanych, po wysłuchaniu opinii zainteresowanych ciał samorządowych na wniosek Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości i Ministrem Skarbu.

Art. 3. Gminy, których dotyczy będą przewidziane w art. 1 zmiany granic, winny zawrzeć ze sobą umowę, regulującą stosunki co do posiadania i użytkowania majątku gminnego, zakładów i funduszków gminnych, jak również co do wierzytelności i długów, z zastrzeżeniem praw, przysługujących dotychczasowemu użytkownikowi dobra gminnego. Zasady uregulowania tych stosunków podlega rozporządzeniu wykonawczemu do niniejszej ustawy. Umowy zawarte podlegają w toku instancji zatwierdzeniu właściwego wydziału samorządowego. Jeżeli umowa taka w drodze zgodnego porozumienia się między zainteresowanymi zarządami gminnymi nie dojdzie do skutku, ureguluje te stosunki w toku instancji właściwy wydział samorządowy, a w ostatniej instancji—Ministerstwo Spraw Wewnętrznych.

Art. 4. Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

Art. 5. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Z dniem tym tracą moc obowiązującą postanowienia, zawarte w § 100 ustęp 2 i 3 i w końcowym ustępie § 112 galicyjskiej krajowej ustawy gminnej z dnia 13 marca 1889 r. (Dz. Ust. Kraj. № 24), jakoteż w § 96 ustęp 2 i 3 i w końcowym ustępie § 109 galicyjskiej krajowej ustawy gminnej z dnia 3 lipca 1896 r. (Dz. Ust. Kraj. № 51) oraz w art. 2 statutu m. Lwowa i w art. 3 statutu m. Krakowa w zakresie spraw, objętych niniejszą ustawą.

Prezydent Rzeczypospolitej: *S. Wojciechowski*

Prezes Rady Ministrów: *Witos*

Minister Spraw Wewnętrznych: *Kiernik*

720.

Na mocy art. 44 Konstytucji ogłaszam ustawę następującej treści:

U s t a w a

z dnia 8 sierpnia 1923 r.

o przyznaniu kredytu 20 miliardów marek na pomoc rolną w r. 1923 dla reemigrantów we wschodnich województwach.

Art. 1. Upoważnia się Rząd do dodatkowego wstawienia w budżecie Ministerstwa Rolnictwa i Dóbr Państwowych na r. 1923 kredytu nadzwyczajnego w wysokości 20 miliardów marek, przeznaczony na uruchomienie gospodarstw rolnych, względnie podniesienie ich wytwórczości.

Art. 2. Kredyt będzie przeznaczony na uruchomienie, względnie podniesienie wytwórczości gospodarstw reemigrantów, nie przekraczających 45 ha, zniszczonych wskutek wojny na obszarze województw: wileńskiego, poleskiego, nowogródzkiego, białostockiego i wołyńskiego.